

Kommunal- og distriktsdepartementet

ved kommunal- og distriktsministeren

07.02.25

Vi trenger et kollektivt krafttak for innovasjon og omstilling i kommunene i Møre og Romsdal

De interkommunale politiske rådene i Møre og Romsdal er bekymret for den økonomiske situasjonen i kommunene i fylket, og konsekvensene dette får for kommunenes muligheter til nødvendig tjenesteinnovasjon og omstilling. Kommunene står i en svært krevende situasjon:

- Høy rente og sviktende skatteinntang har ført til sterkt svekket kommuneøkonomi. I Møre og Romsdal styrte de fleste kommunene mot underskudd i 2024. Kommunenes disposisjonsfond tømmes.
- Demografiske endringer gjør at behov for velferdstjenester øker. Samtidig forskyver utgifter seg fra oppvekstområdet til omsorgsområdet.
- Behovet for styrket kriseberedskap, ressurser til å håndtere flyktninger og nødvendig klimatilpassing er økende.
- Det blir stadig mer krevende å få tilgang på nødvendig fagkompetanse. Dette går ut over tjenestene, og kommunenes kapasitet til å jobbe med innovasjon og utvikling.
- På toppen av det hele ser vi stadig økende forventninger til hvilke utfordringer kommunene skal løse – både fra statlig hold og fra innbyggerne.

Vi mener dagens virkemidler for innovasjon og omstilling i kommunene ikke står i forhold til omstillingsbehovet:

- Av tilsagn fra Norges forskingsråds virkemidler til Møre og Romsdal er det bare 3,7 prosent som går til offentlig sektor (i 2024).
- Av 87 søknader til Kommunal- og distriktsdepartementet om å bli «[Forsøkskommune](#)»-høsten 2023, er [bare 4 slike prosjekter igangsatt](#) snart to år etter lansering.
- Møre og Romsdal fylkeskommune har også store økonomiske utfordringer og sliter med å ivareta sin rolle som regional utviklingsaktør.
- Statsforvalteren i Møre og Romsdal bidrar til tjenesteutvikling i kommunene gjennom ordningen «[Prosjektskjønn/Fylkesløft](#)», men ordningen mottar langt flere prosjektsøknader enn den greier å innfri.

Økte overføringer til kommunene er viktig i situasjonen kommunene nå står i, men det er stort behov for økt handlingsrom til de kommunene hvor utfordringene og omstillingsbehovet er størst.

Vi mener det trengs en betydelig styrking av statlige og regionale virkemidler for bedre og mer effektive kommunale tjenester:

- [Det nasjonale, politiske initiativet for «rydding i statlig styring»](#) må gis fullt trykk og raskest mulig gi et reelt, økt handlingsrom på kommunenivået.
- Vi politikere må på alle nivåer bidra til å øke forståelsen i befolkningen for omstillingsbehovet vi står overfor.
- Støttefunksjoner som [KSF \(Kommunenes samarbeidsarena for forskning\)](#) må finansieres og etableres med en struktur som dekker hele Møre og Romsdal.

- Møre og Romsdal fylkeskommune må styrkes i sin rolle som regional utviklingsaktør, med virkemidler som kan bidra til nødvendig omstilling i kommunene.
- Statsforvalteren i Møre og Romsdal må ha rammer til å styrke tilskuddsordningen «Prosjektskjønn/Fylkesløft».

Skal vi lykkes med å løse utfordringene kommune-Norge står overfor, trengs det en kraftsamling på tvers av forvaltningsnivåer. Det trengs mer samarbeid og en betydelig styrking av virkemidler som bidrar til utvikling av bedre og mer effektive velferdstjenester.

For

Nordmøre IPR

Romsdal IPR

Sunnmøre/regionråd IKS

Kopi: Statsforvalteren i Møre og Romsdal
Møre og Romsdal fylkeskommune
Mørebenken på Stortinget
KS Møre og Romsdal